

Kmet, delavec
in obrtnik
naj bodo naro-
du vodnik!

Izhaja vsako sredo.
Naročnina:
za celo leto Din 30'—
za pol leta „ 15'—
za inozemstvo
za celo leto Din 50'—
Inserati po tarifu. — Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Nefrankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetijski list

Glasilo „Slovenske Kmetijske Stranke“.

Vsakdo vživa
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rokopisi se ne vra-
čajo. — Plača in toži
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 2506. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.194.

Nov svet.

Pred vojno in po vojni. — Avstrija in Jugoslavija. — Stara in nova politična gesla.

Pred vojno je bilo slovensko ozemlje del avstro-ogrške monarhije. Tedaj smo bili Slovenci (kot državljani) Avstrijei.

V Avstriji je bila naša državljanska zaveza jako majhna. Če hočemo biti odkritosrčni, moramo reči, da se večina slovenskega naroda sploh ni zavedala tega, kaj je državljan, namreč svoboden in neodvisen državljan, ki se zaveda svojih državljskih pravic.

Na Dunaju je vladal cesar (»so vladali presvitli cesar«), ki je bil vsemogočen vsaj po mišljenju večine našega ljudstva. Tej vsega-mogočnosti se je bilo mogoče samo pokoriti. In slepa pokorščina je bila glavna državljanska lastnost, v kateri je bila vzgojena ali bolje rečeno: dresirana večina Slovencev, zato pa se čut za državljansko svobodo med nami ni mogel razviti.

Vsemogočni cesar na Dunaju se je opiral pred vsem na visoko plemstvo (knezi, grofi in baroni). To plemstvo je gospodarilo cela stoletja nad Slovenci in sicer neomejeno gospodarilo. Kmetje, delavci, obrtniki itd. sploh niso bili ljudje. »Človek« se začne šele pri baronu — je rekel neki oholi knez stare sorte. Posledice tega gospodarstva nad nami vidimo lahko še danes, ker ponekod ljudje še dandanes padajo na kolena pred »zlahtnim« gospodom v grajščini...

Poleg visokega plemstva je bila najmočnejša opora vsemogočnega cesarja na Dunaju cesarska (ne narodna!) armada. Kdor je služil v nekdanji cesarski armadi, se gotovo spominja, kako so znali ljudem ubijati v glavo strah pred gospodo in vzgajati ljudi v slepi pokorščini, nikdar pa ne v državljanski zavezi in v državljanskem ponosu.

Vsemogočni cesar na Dunaju je bil katoliške vere. Katoličanstvo teh mogočnejšev je bilo sicer bolj na papirju in navidezno, ker so živeli navadno zelo razuzdano in prav malo katoliško, ampak to visoke duhovščine ni oviralo, da je z vso svojo ogromno silo stala na strani »presvitlega« cesarja in visokega plemstva in je zato tudi ona skrbela, da se drži ljudstvo v slepi pokorščini do mogočev.

Duh, v katerem je živel tedaj slovensko ljudstvo, se da torej označiti na kratko z besedo: slepa pokorščina, ki edina ustvarja »dobre in zveste« podanike in hlapce, nikdar pa ne more ustvarjati svobodnih, zavednih in samozavestnih državljanov, ki se zavedajo svojih pravic. Po avstrijskih postavah so imeli sicer ljudje zajamčene neke državljanske pravice, toda mogočniki so vedno skrbeli za to, da se ljudstvo svojih pravic ni zavedlo in jih nikoli ni zahtevalo, ampak da je vedno le prosilo za milost in »gnado«!

Iz takih razmer se je rodila tudi tista slovenska politika, ki smo jo Slovenci vodili v Avstriji: Politika hlapčevstva napram Dunaju — ker drugače ni bilo mogoče — doma pa smo se šli za kratek čas »liberalce« in »kle-

rikalce«. To so na Dunaju jako radi videli, ker se da nad nesložnim narodom vedno lažje vladati kakor nad složnim. Dunaju so se pa oboji pokorili, in to je bilo za Dunaj glavno.

Po vojni.

Vojna se je končala z razpadom Avstrije. Razpad Avstrije pomeni za nas in za naše politično življenje velikanski dogodek, tako velik, da se ga ljudstvo niti danes še ne zaveda v polni meri.

Kaj pomeni razpad Avstrije za nas? Ta pomeni:

1. Vsemogočnega in »presvitlega« cesarja ni več;
2. vsemogočnega plemstva ni več;
3. cesarske armade ni več (danes imamo narodno armado);
4. večina prebivalstva v naši državi ni več katoliška.

To so najvažnejše razlike med nekdanjo in sedaj. Toda kljub tem tako silnim razlikam med »nekdanjo in danes« vodimo Slovenci še danes isto politiko kot nekdanj in se gremo še vedno »liberalce« in »klerikalce« kakor v Avstriji!

To je za »merodajne« slovenske politike strahovito izpričevalo njihove duševne revščine!

Kdor potuje iz naših krajev na severni tečaj v večen led in mraz, ta vzame s seboj kožuh če je pameten, ker mrzli kraji zahtevajo drugačno obleko kakor gorki. In kdor potuje na jug, vzame s sabo poletno obleko, ker računja z izpremenjenimi razmerami.

Tako je treba računati tudi v politiki z izpremenjenimi razmerami.

Edina stranka v Sloveniji, ki s tem računja, je naša Slovenska kmečka stranka.

Mi vemo, da danes nismo več podaniki, ampak smo in hočemo ostati svobodni državljani. V državi moramo odločevati mi s svojimi glasovi in prav nihče drugi. Ustava pravi,

da je kralj po volji naroda kralj! Ali razume-te, kaj se to pravi?

Zato mi odklanjamo slepo pokorščino, ker vemo, da smo gospodje mi in nihče drugi. Mi se pokorimo samo zakonom, ki smo jih sklenili mi sami po svojih svobodno izbranih zastopnikih. Če vidimo, da je kakšen zakon zanič, ga izpremenimo mi, kakor ga hočemo in nihče drugi.

Mi vemo, da katoliška vera danes pri nas ni v nevarnosti, ker vsak lahko svobodno živi po svoji veri. Svoboda pa zahteva, da nihče ne sme nikogar siliti z državno močjo, naj pripada tej ali oni veri. Zato pa je klerikalstvo odveč, ravno tako pa tudi »naprednjaštvo«.

Mi vemo, da je bilo (in je še danes) liberalstvo in klerikalstvo samo sredstvo v rokah tiste posvečene in neposvečene gospode, ki bi rada pod krinko vere ali nevere ljudem praznila njihove žepe in jih mozgala do kosti, kakor se to še danes godi.

Mi vemo, da je danes v nevarnosti samo kmečki in delavski žep in prav nič drugega. Ni v nevarnosti vera in tudi ne naprednost, pač pa je v nevarnosti komanda posvečene in neposvečene gospode nad kmeti, ki bi kmete silno rada še sto in sto let držala na vajetih brezpogojne in slepe pokorščine, kakor je to delala v Avstriji!

Toda Avstrija je padla in ž njo vred tudi slepa pokorščina! Danes dviga kmet ponosno svojo glavo in po celi Evropi grmi kmečki glas: Mi smo gospodarji in ne gospoda! Gospoda je za to tukaj, da izvršuje našo voljo, ne pa da se mi slepo pokorimo volji od nas odvisne in od nas plačane in od nas vzdrževane »gospode«! Iz nas izvira vsa oblast in od nikoder drugod!

Tako pravimo mi, tako pravi naša Slovenska kmečka stranka, in ker je to res, kar pravimo, zato bomo tudi zmagali. Resnica je še vedno zmagala, če ne takoj, pa čez čas. In zato bo tudi v Sloveniji zmagala Slovenska kmečka stranka s svojimi pravičnimi, kmečkimi načeli!

Avstrija s svojo slepo pokorščino pred gospodo je umrla — pred nami se odpira nov svet.

P.

Kmečki upor v Rumuniji.

Najbogatejša dežela — najbolj revni kmetje! — Plemenitaško odeduštvo. — Politično zatiranje ljudstva. — Kmečka stranka v Rumuniji. — Kmečka revolucija.

Rumunija, naša soseda na severovzhodu, spada med najbogatejše dežele v Evropi. Zemlja rodi vse, kar si more človek le misliti. Žita zraste toliko, da bi zadostovalo za celo Evropo. Lesa, da ne vedo, kam ž njim. Za bogate vrelce petroleja in za druge rude pa se pripravljajo kapitalisti vsega sveta.

Revščina na kmetih.

Kljub temu ogromnemu prirodnemu bogastvu pa žive kmetje slabše kakor živali. Stanujejo slabše kakor pri nas psi, v podzemeljskih jamah, ki so pokrite za silo s sla-

mo. V taki duplini se gnete vse: ljudje in žival. Jedo večinoma le polento — imenujejo jo »mamaliga« — vse, kar je boljšega, pa pridelujejo za druge.

Plemeniti oderuhi.

Zemlja v Rumuniji ni last kmetov, ampak je še vedno graščinska last. Plemenitaši v Rumuniji se imenujejo »bojari«. Bojarskih rodbin ni niti sto, vendar pa je njihova vsa zemlja, da pride na enega bojara po 100.000 oralov zemlje in še več.

Bojari dajejo zemljo v zakup raznim špe-

kulantom, navadno čifutom. Ti potem odirajo kmete do golih kosti. Kmetje, ki večinoma ne znajo ne brati in ne pisati, so samo poljski delavci, ki garajo na grajščinski zemlji za smrkavih par soldov na dan, ker si drugače pomagati ne morejo. Plemeniti bojarji pa razsipajo krvave kmečke žulje v velikih mestih v družbi razuzdanih ženščin in pri kvartah.

Rumunski »prečani«.

Po vojni je dobila Rumunija celo Sedmo-graško in Bukovino od Avstro-Ogrske, od Rusov pa Besarabijo.

Z novimi pokrajini pa ravna rumunska vlada prav tako kakor z nami beograjska vlada. Zato je čisto pravilno, če govorimo o »prečanih« tudi v Rumuniji.

O kaki politični svobodi v Rumuniji ni govora. Kakor vladajo pri nas beograjski cincarji, tako vladajo v Rumuniji s pomočjo policije in žandarjev rumunski cincarji, ki upravljajo državni denar še hujše kot pri nas. Korupcija in nasilje je glavna moč rumunskih cincarjev.

Kakor med nami, tako so živeli tudi med rumunskimi »prečani« številni »nacionalni borci« (dobri ljudje), ki so pričakovali v svojem narodnem navdušenju vse dobro od »nacionalnega ujedinenja«, ne da bi si bili poprej nekoliko od bližje ogledali, kako »narodni bratje« kaj gospodarijo. Ujedini so se na slepo vero, misleč, da so vsi ljudje tako pošteni kot oni sami, in verujoč, da jim »bratje« vendar ne bodo kože drli s hrbtov. Danes čutijo iste posledice kakor — mi!

Edina rešitev — kmečka stranka!

Neusmiljeno izmozgavanje in nasilje nad nasiljem pa je izzvalo med rumunskimi prečanskimi kmeti, ki živijo kulturno kot mi, silovit odpor. Začeli so se pred leti organizirati brez razlike na vero in narodnost v svoji Kmečki stranki. Med rumunskimi prečani so namreč Nemci, Madjari in Rumuni, so katoličani, protestanti in pravoslavni, vse pa združuje mogočna kmečka misel, ker vedo, da se ne gre več ne za vero in tudi ne za narodnost, ampak za njihove žepne in želodec. Najlepša narodnost in najbolj sveta vera nič ne pomaga, če morajo cele rodbine umirati od lakote!

Moč Kmečke stranke.

Moč Kmečke stranke v Rumuniji — njeni pristaši se imenujejo »zaranisti« — je danes toliko, da je ne stre nobena sila več. Tudi vojaštvo in policija ne. V taboru Kmečke stranke stoji danes v Rumuniji vse, kar živi od svojega dela. Moč Kmečke stranke se je pokazala že pred tedni na velikem zborovanju v rumunskem glavnem mestu Bukareštu, kamor je prišlo nad 60.000 kmetov. Ti so vzdržali na zborovanju skoro cel teden! Čeprav so morali siromaki živeti skoro le od polente in vode, niso odnehali. Prebujena kmečka zavest je premagala tudi lakoto!

Odločilen boj. — Dvestotisoč kmetov zboruje!

Oderuška gosposka banda, ki ima vlado v Rumuniji v svojih rokah, pa tudi ne odneha. Da pa pokažejo svojo moč še enkrat, so sklenili kmetje na dan 6. maja še enkrat sklicati ogromna zborovanja kmetov po vseh večjih krajih Rumunije.

Največje je bilo zborovanje v glavnem mestu rumunskih »prečanov«, v Albi Juliji (prej Karlsburg).

Na to zborovanje je prišlo nad dvestotisoč kmetov iz vseh krajev dežele. Nekateri so prišli peš po 14 dni daleč! Drugi so se pripeljali po železnici, z vozovi ali z avtomobili, večina pa je prišla peš, noseč s seboj skromen živež kar za 14 dni. Na zborovanje so prišli tudi duhovniki, ki imajo še kaj srca za zatirani narod, in sicer katoliški in pravoslavni.

Duhovniki so v nedeljo zjutraj maševali na prostem in vsa tisočglava množica je pobožno molila. Po svetem opravilu pa se je vršilo zborovanje, na katerem so govorili vsi voditelji Kmečke stranke. Zborovanje je poteklo popolnoma mirno, kljub navzočnosti celih kompanij žandarmerije in policije, ki jo je poslala bojarska vlada nad kmete. Dvestotisoč kmetov je le mnogo!

Važni sklepi kmetov.

Kmetje so sprejeli sklepe, kjer ugotavljajo najprej, da nikakor ni njihov namen državo razdreti na zunaj, pač pa hočejo spremeniti notranji položaj. Zato so sklenili sledeče:

1. Ljudsko zborovanje ugotavlja, da je prišla sedanja vlada na krmilo po državnem prevratu. Ta vlada podkopava temelje države in zato zbor izjavlja, da je ta vlada narodu sovražna in da se je zato brani z vsemi razpoložljivimi sredstvi.

2. Ljudsko zborovanje odreja vladi pravico, da bi govorila v imenu države, posebno pa ji odreja pravico, da bi sklepala inozemska posojila in nalagala davke.

3. Ljudsko zborovanje naglašja, da je monarhističnega naziranja, vendar pa izjavlja, da zavisi vladna oblika od volje naroda, ki sam lahko izbira primerno obliko vladavine za svoje interese.

Svečana prisega.

Po zborovanju so nastopili duhovniki in so množicam delili v svečani cerkveni obleki sveto obhajilo. Po obhajilu pa je ljudstvo izreklo sledečo svečano prisego:

»Prisegamo, da ne bomo odnehali v boju za padeč vlade. Prisegamo, da bomo boj nadaljevali brez strahu pred žrtvami in brez prestanka po vseh mestih in vaseh z vsemi sredstvi. Prisegamo, da bomo odprli naše cerkve in med službo božjo prosili Boga, da nam dá moči v našem boju. Prisegamo, da hočemo ustvariti novo svobodno Rumunijo, kjer naj vlada svoboda in pravičnost za vse sinove naroda.«

Nad vse ginljiv, a tudi nad vse mogočen je moral biti prizor obhajila in svečane prisega! Dvestotisoč ljudi kleči, dvestotisoč jih vstane in prisega! Duševno pomirjeni in v srečo potolaženi se dvignejo in se zakolnejo, da ne bodo mirovali, dokler ne izvojujejo svoje človečanske pravice!

Ali bo kdaj tudi pri nas kaj takega mogoče? Upajmo, da bo!

Mi pa, ki v duhu gledamo te veličastne prizore, črpamo iz odločne volje naših rumunskih sotrpinov novo moč in novo življenje. Mi vemo danes, da nismo sami! Na odrešenje čaka zatirani bolgarski kmet, svojo svobodo si bo priboril kmet v Rumuniji in zato tudi nam ni treba obupavati. Samo s krepko voljo je treba iti na delo, razgnati moramo izpred svojih oči in iz svojih misli prazne strahove, ki nam jih slika gospoda na steno, in potem pojde, ker mora iti! Zmaga rumunskih prečanskih kmetov bo tudi naša zmaga!

Koristno za vsako hišo

po znižanih cenah

kakor: rokavice, nogavice, žepne robce, kravate, fino damsko, moško in otroško treko-perilo, dišeče milo, torbice, čipke, potreščine za šivilje, krojače, tapetnike, čevljarje in sedlarje nudi

JOSIP PETELINC, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Klerikalni škodljivci.

Ni je menda prilike, ki je ne bi izrabila SLS v to, da vleče svoje pristaše prav pošteno za nos. V prvi vrsti seveda kmete, kajti kmet vzame vse za evangelij od klerikalnih agitatorjev, zlasti od duhovnikov. Vsak izmed nas se bo še prav dobro spominjal, kolikokrat je SLS povdarjala (kadar je šlo za gumijeve kroglice), da je SLS tista stranka, katera najbolj skrbi za kmeta in mu želi doseči v državi največ prilike za prosveto in strokovno izobrazbo. Kako da bode skrbela za strokovne kmetijske šole in ustanavljala nove takrat, ko bode na vladi, itd., itd. Take in enake svečane obljube smo čuli od SLS že tolikokrat, da smo mislili, SLS ima ljubezen za kmeta »na monopol«, kakor ima država monopol od tobaka in vžgalic. In danes, ko SLS sedi v vladi, kako izpolnjuje svoje naštetje obljube, dane volilec? Ne-le, da je pojedla besedo in izjave svojih voditeljev liki maček ukrade no klobaso, da še več: tepta jih in uničuje še ono malo, kar imamo po preobratu! Kaj se je zgodilo?

Z velikanskimi žrtvami in še z večjim trdom in s prizadevanjem Slovenske kmečke stranke ter tov. Pucelja se je svoječasno ustanovila v Mariboru srednja kmetijska šola. In ta zavod, kateri je bil v ponos slehernemu prosvetljenemu slovenskemu kmetu ter v čast pred drugimi državami, mora letos povezati svojo culico in jo kakor Jurčičev »Deseti brat« odmarširati s trebuhom za kruhom v — Srbijo. Samoumevno se s trdom zbrani šolski inventar odpošlje tudi k našim radikalnim bratom. Slovenski inženirji in profesorji kajpak gredo z žalostnim sprevodom za njim, križ pa bode nesla naprej patentirana zastopnica slovenskega kmeta — SLS! Našim slovenskim kmečkim fantom sedaj ne preostaja drugega, kakor da se podajo študirat v Srbijo, ali pa v še dražje inozemstvo. Ker pa kmetje danes nimajo v ta namen dovolj sredstev na razpolago, ne bo preostajalo talentiranim kmečkim mladeničem drugega izhoda, kakor — beg v mesto, v — kloster, ali pa za — mežnarja.

Ko je bila daleko manj pomembna klostérska šola nekje v Škofji Loki zatvorjena, koliko je bilo takrat vika in krika ter protestov! (Sicer je baš tov. Pucelj takrat z galantno gesto pomagal temu klerikalnemu zavodu zopet na noge, za kar je pa žel le nezahvalo in preganjanje kmetijskih strokovnjakov, seveda od »hvaležne« — SLS!) Kje ste ostali sedaj, ko se ukinja in reducira za kmečki napredek in prosveto v Sloveniji najvažnejši in edini naš slovenski strokovni zavod, vsi nešteti domo-, rodo-, kmeto- in bogoljubi, vi zastopniki ljudstva, kateri tedaj, ko je kak meščanski piskerček, da se ne prevrne, v nevarnosti — uprizarjate teater, krik in vik, da bi se lahko porušil sam Beograd, ko bi ne stal na betoniranih temeljih korupcije? Ako štrbunkne kje pijana baba v plitvo mlako, ste napisali pedenj — dva dolge članke, a prenos kmetijske šole v Srbijo pa omenjate s skomizgajočimi par vrsticami. Nadalje, kje je ostala večina naših kmetijskih strokovnjakov? Poškropite klerikalni pendrek z žegnano vodo in stopite moško na plan! Ves prosvetljeni kmečki narod vam bo hvaležen! — Da, da: tisočletno suženjstvo nam je skrivilo hrbtenice; najžalostnejše je, da se niti v lastni, svobodni državi ne upamo zravnati, kajti vse javno mnenje je v zakupu. Pasja ponižnost in pokorščina naj vladata še stoletja, kaj bi pa drugače rekli — gospod!

Toda, prijatelj v Kristusu, to še ni vse. Ni dovolj, ako je SLS oropala slovenski kmečki narod tega prekornega zavoda. Ni dovolj, ako ostanemo v egiptovski temi in zabiti. SLS nas kmete povrhu še — zasmehuje. Ko

so klerikalci srečno »spokali« kmetijsko šolo v Srbijo, hočejo graditi v Rogaški Slatini — velikanski kino! To je še zmeraj tista nesrečna »živijopolitika«! Ali hočete kmečki pristaši SLS na jesen pošiljati svoje nadebudne sinove namesto v kmetijsko šolo v rogaški — kinematograf?

Ko so potom radia o vsem tem zvedeli v Afriki črni Culukafri, so se zaporedoma počeli prijemati za glave, rekoč: »Ti Slovenci tako radi povdarjajo ob vsaki priložnosti, da smo mi Culukafri najbolj neumni in zaostali narod na svetu. Jok, brate! Pometajte najprej pred svojim pragom; kmetijske šole podirate, gradite pa — kinematografe. Daleč za nami Culukafri ste — vi Slovenci! Mi imamo sicer po naravi črno kožo, ali naše srce in duša sta bela in svobodna. Pri vas Slovencih je pa baš narobe: koža vam je lepa, bela, toda o joj, duša in srce sta vam vsled klerikalizma še bolj črna kakor saje.

Zategadelj pa dragi Slovenci: vse tako dolgo bodete nazadovali in se balkanizirali, dokler se temeljito ne otresete nesrečnega klerikalizma, ki se vas drži hujše kot dihurja smrad! Poglejte Angleže, Francoze, Nemce, Amerikance, Ruse, Švede, Dance itd.; so narodi prosvitljeni in v blagostanju. Zakaj? Ker poznajo klerikalizem le toliko, v kolikor čitajo o njem iz — Slovenije!

Mi kmetje pa pravimo: Vsem, ki so pomagali k temu, da zgubimo Slovenci srednjo kmetijsko šolo v Mariboru, postavimo — spomenike; naj vedo kulturnejši zanamci, komu pripadajo te res »nevenljive« zasluge...

In še kličemo kmečkim volilcem SLS: »Ali hočete še za naprej dajati zopet svoje glasove za centralizem, visoke davke, črnogorske prince, korupcijo in — kinematograf? Za podiranje kmetijskih šol? — Ni namreč pri vsakih volitvah v nevarnosti sv. vera, temveč vaša — pamet!

IZ STRANKE

Shodi v Prekmurju.

V nedeljo, dne 13. maja ob 9. uri dop. se vrši veliki javni shod KDK v Beltincih. Isti dan popoldne ob 2. uri enaki shod v Dobrovniku. Ker na teh shodih govorijo poslanci obeh strank KDK, se pozivajo vsi somišljeniki okoliških organizacij, da se potrudijo isti dan v čim večjem številu pripomoči k veliki udeležbi. Posebno se pozivajo pristaši murskosoboškega sreza ter Dolnje Lendave. Želeli pa je, da nas obiščejo tudi pristaši iz okolice Ljutomera oziroma Murskega polja. Ta dva shoda imata namen predvsem meriti moči zavednega ljudstva, kjer naj se ugotovi, kako zna narod pravilno oceniti delo naših poslancev v parlamentu. Govorniki bodo ugledni poslanci, tudi iz Hrvatske, med drugimi tudi g. župnik Matica.

Na shodu bodo govorili: Voditelj Slov. kmetijske stranke tov. posl. Iv. Pucelj, poslanec HSS g. župnik Matica, podpredsednik SKS Al. Prepeluh in podpredsednik mariborskega okr. odbora SKS dr. Rapotec.

Shodi Slovenske kmečke stranke.

Cerknica. Krajevna organizacija SKS v Cerknici bo imela svoj letni občni zbor v nedeljo, dne 13. maja v gostilni na »Vagi« ob 2. uri popoldne. Vsi pristaši se pozivajo, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo. (Na občnem zboru bo poročal delegat strankinega vodstva iz Ljubljane.)

Moravče. Zborovanje kraj. organizacije se vrši na praznik, dne 17. maja po rani sv. maši v prostorih Zadrúžnega doma.

Vače. Zborovanje kraj. organizacije se vrši na praznik, dne 17. maja popoldne.

Sv. Vid pri Ptuj. Na binkoštni ponedeljek, dne 28. maja se vrši shod SKS v Sv. Vidu pri Ptuj.

Sv. Gregor. Občni zbor kraj. organizacije SKS se vrši v nedeljo, dne 13. maja v Dvorski vasi pri Maroltovi ob pol 3. uri. Poroča odposlanec stranke iz Ljubljane. — Odbor.

Mala Nedelja. Velezabavna igra »Martin Krpan« se zadnjikrat ponovi na Križevu 17. maja ob pol 4. uri. Ne zamudite! Pridite vsi od blizu in daleč!

Ustanovitev Mlade Generacije SKS v Ljubljani. Da dan 21. aprila t. l. se je vršil ustanovni sestanek društva »Mlada Generacija«, ki se ga je udeležilo preko 40 mladih fantov. Sprejela so se pravila, ki so se že dala oblastvu v potrditev. Društvo je član Zveze društev kmetijskih fantov in deklet v Ljubljani. V soboto 28. aprila se je vršil sestanek, na katerem je priglasilo svoj pristop veliko novih članov tako, da šteje društvo sedaj preko 70 članov in članic. Program jim je obširno razložil zvezni tajnik in pozival članstvo na vztrajno in pozitivno delo. Sedaj so ustanovljene tri sekcije in sicer: šahovska, dramska, govorniška in debatna, ki so tudi vse začele gibati. Upajmo, da nam kmalu pokažejo tudi svoje uspehe.

Ljubljana. Prihodnji petek priredi predavanje »Mlada Generacija«. Predava tov. Božo Vozel o temi: »Radiotelegrafija«. Vabljeni so vsi tovariši okr. organizacije SKS.

Remšnik. V nedeljo dne 22. aprila t. l. se je vršil pri nas shod SKS. Na shodu je poročal o političnem položaju in gospodarstvu odposlanec okrožnega odbora tov. dr. Rapotec. Po shodu se je vršil občni zbor krajevné organizacije za Remšnik. V odbor so bili izvoljeni tovariši: Ivan Hartman, Josip Rauš, Anton Merkačnik, Ludvik Hodnik, Anton Kučnik, Vincencij Matjaš, Rudolf Vezonik, Leopold Urieh, Vincencij Krecenbaher, Ignacij Šantl, Milan Krecenbaher, Anton Vezonik, Miha Podržavnik in Jernej Praznik.

Krajevna organizacija Št. Vid niže Ptuj je imela svoj občni zbor v nedeljo, dne 29. aprila t. l. po rani maši v gostilni Šoštarich. Izvoljen je bil sledeči odbor: Predsednik: Andrej Štumberger; podpredsednik: Jožef Ilec, tajnik: Franc Mislovič, blagajnik: Avgust Maroh, krajevni zaupnik: Franc Merc, odborniki: Matevž Pergar, Jože Trafela, Andrej Arnož, Janez Širovnik, Peter Koje, Ivan Habjanič, Jaka Sekelšek, Blaž Hosnik, Franc Cafuta, Martin Maroh, Alojz Maroh, Alojz Honmihl, Anton Toplak, Franc Štruel.

DOPISI

Beričevo. Tukajšnje »Društvo kmetijskih fantov in deklet« priredi v nedeljo 13. maja igro »Gospod Skop in načelnik Hrast«. Pričetek ob pol 4. uri popoldne. Vabimo k čimvečji udeležbi. — Ker je v tukajšnji okolici precejšnje zanimanje za sadjerejo, je društvo priredilo v nedeljo 29. aprila predavanje o sadjarstvu. Predaval je gospod Kafol. Predavanja se je udeležilo 40 mož in fantov, ki so z zanimanjem sledili predavatelju.

Kostanjevica na Krki. Kakor se nam poroča od merodajne strani, je za proračunsko leto 1928/29 vstavljena v drž. proračun za nove ceste v ljubljanski oblasti lepa vsota nad 1 milijon dinarjev. V tem znesku je zapopadna vsota 500.000 dinarjev samo za novo cesto proti Hrvatski od Kostanjevice do Črneče vasi. Torej imamo, kakor lani tudi letos za našo cesto proti Hrvatski zopet pol milijona dinarjev ali dva milijona kron. Če se k temu prišteje še lanska vsota, bi torej imel cestni okrajni odbor kostanjeviški samo iz državnih sredstev na razpolago cel milijon dinarjev. Poleg tega pa prispeva znaten del še občinski odbor, ker je v to po zakonu dolžan in tudi cestni okrajni odbor je v stanu, da prispeva

najmanj eno tretjino ali vsaj četrtno. Saj je za tekoče leto zvišal cestne doklade od 200 na 550 odstotkov, načelnik cestnega odbora pa je naš občan in celo župan g. Ivan Colarič. Njegova dolžnost je tedaj ravno letos, ko so tako izdatna sredstva od države, oblasti in cestnega odbora na razpolago, da izvede tridesetletno željo svojih volilcev in izposluje čimprejšnji začetek in dogotovitev nove ceste Kostanjevica—Črneča vas. Moč mu je dana s položajem oblastnega poslanca in je treba k vsemu navedenemu samo nekoliko dobre volje in pa energije. Cesto je treba vendar enkrat zahtevati, ne pa vedno prositi. Ljudstvo upravičeno zahteva, da se mu želja izpolni sedaj, ko je denar. Kajti potem, ko ne bo več denarja, ne bodo zahteve, niti prošnje pomagale. Tudi ne bo potem nepotrebne izgovora, da je kdo drugi kriv, da ni ceste, akoravno je baš kostanjeviška občina že 17. leto v objemu SLS. Je tedaj že tudi iz političnih razlogov davno čas, da se kaj napravi, mislimo pa in upamo, da gospodarski oziri tudi ne smejo biti zadnji. »Slovenec« od zadnje nedelje vprašuje gosp. gradbenega direktorja, če so res iz leta 1927 zopet zapadli veliki zneski, namenjeni gradbeni direkciji za gradbo mostov v Radgoni in na Glincah. Govori se o znesku celega milijona dinarjev. Pred leti je ravno tako zapadlo za tehnična dela okoli 2 milijona dinarjev in se še do danes ni pojasnilo, kdo je kriv, da je Slovenija tako oškodovana. Z veliko težavo se vsako leto kaj iztisne za javna dela v Sloveniji. Gradbena direkcija pa še to malenkost v Beograd vrne, ker pravčasno ne porabi kreditov. Mi smo na tako navado v gradbeni direkciji že opetovano opozorili merodajne kroge, a se še do danes ni uradno ugotovilo, kdo je temu kriv. Na Jurjevo nedeljo je bil tudi letos običajni tabor SLS, ki pa ni bil posebno obiskan. Kakih 100 moških in 200 žensk in nič več. Pogrešali smo tudi g. poslanca Sušnika, ki je reden govornik na teh shodih. Omenjeni gospod je dal svojim volilcem častno besedo, da bo do leta 1928 cesta Kostanjevica—Črneča vas sigurno gotova. Letos pa, ko je zapadel termin za obljubo, ga ni med svoje volilce. Ljudstvo vprašuje, če se je zbal častne besede ali ceste ali že toliko let z mamljivimi obljubami opeharjenega ljudstva. Nekaj ta odsotnost gotovo pomeni. Govornik, ki je nastopil mesto gosp. Sušnika, te ceste sploh ni omenil, nego je zopet dal novo obljubo: železnico Brežice—Novo mesto. Nekam čudno je dajati nove obljube, ko še stare in preperete izza predvojnih časov niso izpolnjene. Iz gospodarskih reči pa se ne bi smele uganjati take šale; vsaj ne zdaj, ko so za življenje tako resni časi. Ljudstvo je obljub sito, lačno pa je kruha in zaslužka. Od samih volitev ne bo živelo.

Korinj pri Krki. Na Jurjevo smo obhajali blagoslovitev zvona. V nedeljo, dne 20. t. m. pa priredi naše gasilno društvo veliko vrtno veselico. Ustanovitev tega društva je bila za nas Korinjce velikega pomena, ker smo v slučaju požara navezani sami na sebe. Na sporedu je godba, srečolov, ples, šaljiva pošta, ribolov itd. Preskrbljeno bo za različna okrepčila. Čisti dobiček uporabi se za nabavo brizgalne. Vstopnina prosta. Korinjski hrib slovi radi svojega razgleda, ki nudi pogled na Belo Ljubljano, zeleno Štajersko in sosedno Hrvatsko. Priporočamo posebno, da prinesete seboj daljnogled, da zamorete z očmi pohiteti v omenjene kraje. Pričakujemo obilne udeležbe, h kateri uljudno vabi društveni odbor.

Rob pri Vel. Laščah. Že dolgo se nismo nič oglasili, upamo, pa, da nam uredništvo tega ne bo preveč zamerilo in nam vseeno dovolilo malo prostora v našem glasilu. Sicer pa bomo Robarji v doglednem času itak postali analfabeti, potem pa Vas ne bomo več nadlegovali, razen če bode kdo dal osebnostno pri Vas svoje težnje in robarske novice

na »protokol«. Ja, šolske razmere imamo že take, da jih menda niti v Albaniji nimajo podobnih. Občina mora vzdrževati tri šole, dvorazrednico v Robu, v Kravi peči in Mohorjih pa enorazrednice. Na dvorazrednici v Robu nimamo, odkar je odšel gosp. Intihar, t. j. menda sedaj že četrto šolsko leto, defin. šolskega voditelja, čeprav je bilo mesto že večkrat razpisano, noče pa nobeden zaprositi zanj — zakaj, to bom mogoče povedal ob drugi priliki. Da učiteljice, posebno začetnice ne morejo držati učencev in to tem manj v višjih oddelkih v zadostnem strahu, je razumljivo in to vem iz lastne izkušnje, da je rešpekt pred učiteljem poleg nadzorstva in pouka od strani starišev prvi pogoj, da se otrok kaj nauči. Poleg tega pa še pride redni pouk. Pri nas je razen v Krvavi peči, kjer se je pričelo z poukom lansko leto — enkrat malo, enkrat nič! Pri Mohorjih se je pričel pouk za leto 1927/28 v sredi aprila 1928, občina pa mora plačevati najemnino za šolsko sobo in stanovanje učiteljice oz. učitelja kot bi se vršil pouk celo leto. Na dvorazrednici v Robu je že od meseca februarja samo ena učiteljica, ker je druga odšla na bolezenski dopust, tako da hodijo učenci na vsak drugi dan k poldnevni pouku, tako da stariši, ki imajo šoloobvezne otroke, skrbijo, kaj se bodo otroci pri takih razmerah naučili. Poleg tega pa se tiče to tudi davkoplačevalcev, ki morajo šteti težke tisočake za vzdrževanje štirih šolskih poslopji, nimamo pa od tega sorazmernih koristi. — Ali je res tako pomanjkanje učnih moči. Sliši se, da je učnih moči, učiteljev in učiteljic vedno veliko brez služb. — Ali pa je ravno Rob tako začrnen, da si ne upa nobeden zaprositi? Dolžnost tistih, ki se danes še smatrajo gospodarjem občine, to so gospodi od SLS, bi bila, da se, če so se pobrigali za nakup še ene hiše v Robu za šolo, čeravno bi se bil v prejšnjem šolskem posloplju napravil z veliko manjšimi stroški še en razred, in ki že petnajst let tako klavarno rešujejo vprašanje zidave šolskega posloplja pri Mohorjih, dolžnost teh bi bila, da se pobrigajo tudi za to, da se ljudem, nam ki moramo to plačevati in te denarje skoro od ust pritrgovati, tudi kaj nudi. Posebno danes gospodje od SLS, ki imate vi vso oblast v rokah, bi po našem skromnem mnenju za vas ne bilo težko nastavitviti v Robu enega res dobrega učitelja, ako ne, bomo upravičeno sumili, da vi iz strahu pred ljudsko izobrazbo to ravno preprečujete. Splošno je znano, da se je še vsak učitelj v Robu dobro počutil, dokler je imel mir od gotove strani, od katere pa jo nima nobeden, ako se brezpogojno ne ukloni. — Cenjeni gosp. urednik, tako sem toraj malo opisal naše šolske razmere. V kratkem bomo imeli občni zbor kraj. org., o čemer bomo sporočili, tudi bi radi dobili enega gospoda, da bi nam ob tej priliki kaj več povedal o splošnem položaju in o boju naših prvoboriteljev za kmečke pravice.

Ob 1. maju iz Radovljice. Zadnja leta je gradila naša Gorenjska celo kopo gospodarskih domov, bodisi združnih ali drugih vrst. Te gospodarske inštitucije je bogato obdaril tov. Pucelj, ko je bil v vladi. V zadnjem letu, pa, ko vlada stranka obljub, se pa vrši mesto podpor. čiščenje, kar ni klerikalnega. Prejšnji teden so posuli okraj z davčnimi položnicami. Kdo bi bil dvomil, da bodo davki manjši, saj v radovljiškem okraju, ko imamo novega davčnega šefa, ki ga je pripeljala SLS. Za prvega maja so poslali delavcem za darilo davčne knjižice mesto manifestacijskih zborovanj, katera je letos Korošec prepovedal. Ko pa niso bili v vladi, je celo škof volil komuniste. Sprememba kaj ne. Ko so zadnjič dražili gramoz v Radovljici, ki je bil nekoliko dražji letos, pripomni neki klerikalec, če bo dražji gramoz, bomo pa spet na špirit še malo naložili. Saj so ceste zelo v slabem stanju, da nekateri nameravajo naročiti »sam-

frč« v Gorenjem otoku, da bodo vozili po zraku. V Radovljici imamo tudi novega načelnika postaje po zaslugi SLS. Zadnje čase smo dobili novega ravnatelja pri Električni centrali. Pravijo, da elektrika veliko bolj sveti sedaj, zlasti v Radovljici imajo natak-njene same obločnice z 1000 svečami. V zadnjem času je odneslo tudi šolskega nadzornika, moža resnega dela, bogatih izkušenj, že bolj v letih. Saj tak na tako mesto spada. Na stara leta je postal iz šolskega nadzornika šolski upravitelj na osnovni šoli v Koroški Beli. Na njegovo mesto so dali mlado moč. Govori se, da je še veliko pripravljenih liberalnih uradnikov v Radovljici, da jih prerešeta sv. inkvizicija. Eni baje celo govore, da prej ne odnehajo, da pride zadnji liberalni uradnik iz Radovljice, kar pa je mestnih purgarjev, pa da jih bodo sedaj, ko se gradi nova kanalizacija, spustili po ceveh doli v Savo. Kaj ne, tudi trda prede, če ima mogočna gospoda SLS vlado v rokah. Ali gre se za to, da se očisti, da bodo nekateri lažje spali. Kaj ne, kmetje, hude muke morajo trpeti poslanci SLS, ker dobivajo take naloge, drugi okraji nas lahko zavidajo. Ko je bila v vladi SKS, ni bilo preganjanja nikjer. Odkar je pa SLS, je pa čisto drugače. Samo šepeta se, kje je na bolj vidnem mestu še kakšen uradnik, da se ga spravi na varno, če tudi v službi dober in pošten, če pa ni klerikalec pa hajd z bogom. Mi kmetje vse to gledamo kljub naši zabitosti, kakor se naglaša, poteg tega te slavne čine beležimo. Pazi naj le SLS, da skrbno zamaši v Radovljici luknje ob strani kanalizacije, da ne ostane odprta kakšna »mufta«, da v času, ki ni več daleč, ne zamaše te kanalizacije klerikalci. Se spominjamo besed, ko se je reklo: nekaj krivic so popravili kmetijci, nekaj jih še mi. Ali sedaj gre kakor po vetru in pravijo, da v kratkem dobimo tudi novega glavarja, živinozdravnika itd. Veliko je še novic, na katere se še povrnemo, med tem časom po malo premišlujete, kmetje, kaj se godi na vaš račun ob času, ko so kmetški žepi po večini prazni. SLS pa uganja orgije, pijana zmage premetuje uradništvo, kakor bi šlo za stavo. Čim bolj pritisnete, tem preje vas spoznajo tudi oni, katere ste stršili včasih z hudičem.

Predgrad pri Črnomlju. Za našo dolino se navadno malokdo zmeni. Samo ob volitvah se nas še kdo spomni, drugače pa nihče. In vendar imamo tudi mi velike težave, posebno s plačevanjem za cerkev. Ne vemo, kako je to, da je ravno pri nas tako, v sosednjih farah pa ne. Tudi tam imajo cerkve, ki jih je treba vzdrževati, pa vendar ni toliko plačevanja kot pri nas. Ali ni nobenega reda v računih ali kaj? Enkrat bo treba vendar to zadevo razčistiti, da bomo vedeli, pri čem smo pravzaprav, ker vedno plačevati in plačevati le ne gre. Zakaj pa je tukaj občinski odbor? Menda ima ta tudi še nekaj besede! Naša dolina je prerevna, da bi zmagovala leto za letom taka plačevanja.

Rogaška Slatina. Kakor hitro je zima zapustila zemeljsko površje, tako so spomladanski dnevi kulturo zemlje obnovili in se je začelo znova obratovati. Kmetje orjejo, sejejo, sadijo, delavci pa pridno kopljejo zemljo, kakor črvi. Obrtniki pa pregledujejo predvojne račune in pojejo po boljših cestah. Tudi politično polje se giblje od vseh strani. Tudi v Rogaški Slatini je blizu 130 duš, pa imamo kar 6 stalnih organizacij in zdaj se je pa izcimila še krščanska delavska organizacija. Ta pa že zdaj tako stoji, kakor tisti vaščani, ki so slepo kobilo nasadili na kup buč, da bi izvalila žrebeta, da se jim na ta način pomnoži konjereja. Prehodnjič več — Opazovalci.

Sv. Lenart nad Laškim. Umril je tukaj Jurij Deželak, posestnik v Kujertu, v 54. letu starosti. Zavratna bolezen jetika ga je spravila na oni svet. Značilno je, da je on dal, kar je bil gospodar, pokopati že šest ljudi

(dve ženi, prva je umrla za tifusom, in četrtero otrok). Razen prve žene, so vsi umrli za jetiko. Zdaj je podlegel tudi on sam. Zapušča enega sina druge žene in vdovo. Bil je mož, kakoršnega ustvarja kmečko življenje samo. V pogrebem govoru ga je župnik silno hvalil. Omenil je kako zvest katoličan je bil (bolje bi rekel: pristaš SLS). Kako ni nikoli čital slabih časopisov (kateri pa so to?) itd. Ljudje so se muzali, ker rajnik ni mogel čitati ne dobrih in ne slabih časopisov, ker ni znal čitati ne pisati. Župnik pa bi v petnajstih letih, kar je pri nas, že vendar vsaj za gospodarje lahko vedel, kateri so pismeni ali nepismeni.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Tukajšnja posestnika Vuk iz Sovjaka sta darovala knjižnici Društva kmetijskih fantov in deklet 162 krasnih knjig, za kar se jima društvo najljudneje in najtopleje zahvaljuje. Korenine iz jurjevške župnije, kaj ne, vredno posnemanja!

Sv. Andraž v Halozah. »Slov. Gospodar« je ob priliki zapisal v svojem dopisu iz Leskovca, da se pride do časti in veljave potom dela in žrtev za blagor bližnjega. Je to zelo lep nauk nam »radičevcem«, tembolj se tedaj nadejamo, da se ga bodo poprijeli tudi tukajšnji klerikalci sami, ki so ga dali natisniti, ako niso mislili — hinavsko! Imajo pa za to sedaj najlepšo priliko. Dne 1. aprila so namreč ustanovili posojilnico. Nas »radičevcev« niso povabili, moj Bog, ko pa ne znamo — kimati. Kljub temu upamo, da so naši prijatelji — že iz gole krščanske ljubezni — ustanovili denarno zadrugo na — Reiffeisenovi podlagi — to se pravi, da odbor in funkcionarji ne smejo prejemati nobenega plačila za svoje delo. S tem imajo posojilojemalci namreč za plačati najnižje obresti... O ja, na ta način se že pride do časti in veljave, kakor piše »Slov. Gospodar«! Malce nerodno je bilo samo to, da so nekateri starejši in izkušenejši ter petični pristaši SLS takrat, ko je prišlo do podpisa, jadrno »odmaglili« iz ustanovnega občnega zbora. Nekaj več zaupanja v 700 kg težko blagajno, ki pride po pošti, bi pa vendarle morali imeti. Čuli smo nadalje, da prispe v kratkem par milijonov iz Ljubljane, katere se namerava iz bojzni pred vročim solncem hraniti v najbližji ledenici. E, to bo še lušno v Leskovcu; ali ga bomo pili in igrali dureka, toliko bo penez..... 1. aprila...

Sv. Vid nižje Ptuja. Že zadnjič smo omenili, kako si tukajšnji novi velečastiti gospod župnik s svojim pravičnim, krščanskim in prijaznim nastopom osvojuje srca vseh faranov. Mislimo, da je stokrat lepše, ker je začel vlč. g. župnik s krščanskim naukom in ljubeznijo, kakor pa morda z agitacijo za zafurano klerikalno politiko. Tako ga bo vse, kar leze in gre, res vzljubilo. Ne pa tako kot je v mnogih drugih farah, kjer smatrajo gospodje, da morajo biti predvsem politični agitatorji za klerikalizem in sejalcji sovraštva, mesto apostoli sv. vere in krščanske ljubezni. Take gospode duhovnike, kakor pri Sv. Vidu, nam daj povsod, o Gospod!

Sv. Jurij ob Ščavnici. Prosim in pozivam pisca članka v zadnjem »Kmetiskem listu«, da pride s svojim imenom na dan, to pa iz vzroka: Neumno se mi zdi pisati kritiko kake igre anonimno. Brez podpisa pišejo le oni, ki vedo le govoriti. Pisca hočem opozoriti na nekatera dejstva, katerih ni upošteval pri svoji kritiki. Hočem pa mu tudi razložiti pomen govora, ki ga, sodeč po članku, ni razumel. Poleg tega bi bilo zelo ljubo meni in društvu, da kot naš tovariš prisostvuje vaju za prihodnjo igro, ker meni, kot fantu — neinteligentu na gledališkem polju — manjkalo vsake zmožnosti. Omenil bi še le to, da je igro vprizorilo Društvo kmetijskih fantov in deklet in da je obisk bil zelo dovoljen. — **Vlado Kreft**, predgovornik in »režiser« Vdove Rošlinke.

TEDENSKI KOLEDAR.

13. maja, nedelja: Servacij.
 14. maja, ponedeljek: Bonifacij.
 15. maja, torek: Zofija.
 16. maja, sreda: Janez N.
 17. maja, četrtek: Vnebohod.
 18. maja, petek: Venancij.
 19. maja, sobota: Celestin.

SEJMI.

14. maja: Vrhnika, Tržišče, Vinnica.
 16. maja: Studenec p. Krškem, Moravče, Kočev. Reka, Srednja vas, Krka, Gor. Sušica, Murek, Soseska, Vojnik, Pilštanj, Sv. Lovrenc v Slov. goricah.
 19. maja: Tržič.

VALUTE.

Berlin 13-59, Curih 10-95, Dunaj 7-99, London 277-30, Newyork 56-82, Pariz 2-23, Praga 1-68, Trst 2-99.

VSEM POVERJENIKOM KMETIJSKE MATICE!

Čas, določen za nabiranje naročnikov, se bliža koncu. Vsi gg. poverjeniki se vljudno naprošajo, da se z nabiranjem potrudijo in zberejo čim največ naročnikov. Naše geslo bodi: Število naročnikov moramo vsaj podvojiti!

Svila.

Če se s svilo pravilno postopa, bo vzdržala dolgo in se ne bo potrgala niti razpala.

Radi tega svila ne sme priti v vročo vodo, ampak jo je treba nalahno premečkati v mrzli raztopini „RADIONA“.

Ker je „RADIONA“ izredno sredstvo za pranje, je tak način pranja popolnoma zadosten, da svilo čisto opere.

Po takem pranju se svila izpere v mrzli vodi, a prvi taki vodi se doda malo kisa, da se pokažejo barve v svojem pravem sijaju.

Posebno važno je, kako se svila suši. Svilo je treba zaviti v platno in gladiti z likalnikom, ko je še malo vlažna. Tako bo svila ohranila svoj sijaj.

Iz Leskovca pri Ptuju. Nekaterim tukajšnjim klerikalcem je očitno zmanjkalo poštenega orožja, kako ovirati odkrito politično delo pristašev kmečkega pokreta. Nekaj časa sem so nas v znanem »krščanskem« listu s prav občudovanja vredno vztrajnostjo obmetavali s klerikalno ilovico. Ker pa s tem niso ničesar dosegli, so (iz krščanske ljubezni do bližnjega seveda!) spremenili svoj način blatenja. — V zadnjem času je v kraju namreč uvedena špijonaža, prisluškovanje, denunciranje ter hudobno in lažljivo obrekovanje od osebe do osebe naših vrlih pristašev Slovenske kmečke stranke. Ako stoje pred ali pa po sv. maši na trgu »radičevci« v običajnem nedeljskem razgovoru, že se ti prihuljeno, kot zvitorepka po nič hudega slutečo nedolžno čopko — pritihotapi v bližino klerikalni špijon in prisluškovalec. Svoj obraz obrne farizejsko proti cerkvi, nastavi široke uhlje ter vleče, opreza in prisluškuje, kakor dolgo uhec v detelji. Ko je tako srečno vjel, toda slabo razumel kako besedo, pa hajd z novico naprej, da se je znebi še tople. Iz klerikalne pokvarjenosti pa seveda pri tem še hitro besedo zavije in nekaj dostavi in — razžaljenje časti je tukaj! Mi pa kličemo onim leskovskim klerikalcem, ki se jih tiče: z blatenjem in s častikrajo v »Slov. Gospodarju« nas histe, tem manj nas bodete premagali s špijoniranjem in tožbami. Ni namreč gršega in bolj nekrščanskega na svetu, kakor gredeč od daritve sv. maše iskati prilike, kako svojega sotrpina - kmeta pahnuti v škodo in nesrečo!

Sv. Andraž v Haložah. Malo čuden je začetek tukajšnje klerikalne posojilnice. Ne zategadelj, ker se je ustanovila 1. aprila, temveč Haložani ne razumemo, zakaj je bilo še pred otvoritvijo pri cerkvi oznanjeno že dvakrat, da bode vsak marširal v luknjo, kdor bi kaj slabega govoril o tej posojilnici. Tukajšnji pristaši SKS niso tako hudobni, da bi kaj slabega govorili bilo o tem ali onem denarnem zavodu. Kako pa posojilnico hvalijo pristaši SLS sami, pa nas nič ne zanima. Seveda do objektivne kritike ali razgovora ima pa vendar vsakdo pravico, kajti denarni zavodi niso mački v žaklju!

Sv. Jurij ob Ščavnici. Prejšnjo nedeljo je vprizorilo Društvo kmetijskih fantov in deklet na posojilničnem odru Cvetko Golarjevo komedijo »Vdova Rošlinka«. Vloge v igri so bile zasedene od posameznih kmetijskih fantov in deklet. Ti so izvršili svojo nalogo, kot prvi poizkus, izvrstno. Le tako naprej, fantje in dekleta, nobenega sramovanja, drugič bo pa še boljše. Tudi obisk je bil zelo dober. Iz govora pred igro sklepamo, da se bodo vršila strokovna predavanja od časa do časa (o živinoreji, travništvu, čebeloreji itd.). Kmetje, da boste posečali ta predavanja, ki vam bodo prinesla le dobiček. Društvo, vztrajaj, delaj, kajti v delu je jelo.

Beltinci. Borba poslancev KDK za pravice prečanov v narodni skupščini našla je tudi med prekmurskim narodom pravilno razumevanje. Veliko število pristašev iz vrst SLS, kateri so do sedaj bili velika opora svojih voditeljev in so še pri zadnjih skupščinskih volitvah dali svoje kroglice za nje v upanju, da jim bodo ti gospodje zato, ker so se zvezali z radikali, edini mogli olajšati težka bremena, sedaj vendar odprle oči. Vse obljube izvoljenih poslancev na listi SLS, posebno v Prekmurju, so pač ostale samo obljube in ni čudo, če so volilci začeli upravičeno obupavati nad svojo usodo. Vidi pač, da so izročeni na milost in nemilost onim, katerih »Novine« tedensko pišejo o velikih uspehih svojih poslancev, katere uspehe pa narod prav dobro ocenja, da je to le pesek v oči volilecem, ali pravilno rečeno, lastna hvala cena mala. Edini uspeh, katerega pač Klekl-Jeričeve »Novine« lahko s ponosom priznajo, je le ta, da so v slovenski žurnalistiki dosegli rekord blatenja svojih nasprotnikov. In ravno vsi ti izbruhi in napadi na Žerjavovce in Radičevce so obrnili volilce. Začela se je tudi pri nas čvrsta agitacija za ustanovitev skupne fronte vseh strank. V to svrhu sta bila že dva sestanka pristašev SDS in SKS, kjer se je soglasno ugotovila potreba skupnega dela proti skupnemu nasprotniku klerikalcem in radikalom. Izvoljen je že tudi pripravljalni odbor, kateri ima nalogo podvzeti potrebno agitacijo med narodom. Še komaj z začetnim

delom mora ta odbor z veseljem ugotoviti naklonjeno stališče naroda, kateremu pokretu se pridružuje. Presenetljivo je za vsakogar, kdor pozna razmere v Prekmurju in kdor vé, s kakimi manirami se nas napada po »Novinah«. Zavedamo se, da taki napadi ne morejo prestrašiti nikogar več in vemo, da nas bodo zopet napadali, toda prepričanja nam vendar vzeti ne bodo mogli. Naše geslo je pač: vztrajati v borbi ramo ob rami z izmozganim kmetijskim narodom, ubogega davkoplačevalca pa pravilno podučiti, komu se ima zahvaliti za vse zlo neenakosti in dosejanje krivice. Pravične borbe se ne bojimo, ker smo trdno prepričani, da hodimo po pravi poti in je le potrebno pravilnega razumevanja kmetijskega naroda o našem delu. Obračamo se tem potom v prvi vrsti na Tebe, narod, da nam se pridružiš in pomoreš izvojevati pravice, ki nam pripadajo. Znati moraš, ubogi davkoplačevalec, da nam preti še hujše, če skoraj ne stopiš v naše vrste, da nam pomoreš vreči vse okrutnike, ki si lastijo pravice, ravnati s Tvojim žepom. Naj znajo poslanci SLS, da mu nisi dal kroglic za to, da lahko v Beogradu slepo glasujejo za radikalsko nikdar polno malho. Obračamo se pa obenem tudi na merodajne činitelje obeh koaliranih strank, da nas v tej borbi pravilno razumejo in nam pomorejo. Na shodih, ki se vršita prihodnjo nedeljo v Beltincih in Dobrovniku, naj nastopijo govorniki obeh strank, da narod čuje iz ust naših poslancev, kako globoko je vkoreninjena vzajemnost vseh, ki se danes borijo skupno za narodove pravice. — Odbor.

Vsem kmetovalcem

priporočamo v nakup knjige: Kafol: Sadjarstvo; Rohrman: Zbirka kmetijskih nauk; Gombač: Umno kletarstvo; Oblak: Naša prašičja reja. — Cene knjigam so nizke. Naroča se pri Kmetijski tiskovni zadrugi v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. — Kmetje, naročajte vse knjige, katere rabite, izključno pri svojem zavodu!

NOVICE IN RAZNO

Reorganizacija finančne kontrole v Sloveniji. Na predlog oblastnega inspektorja finančne kontrole v Ljubljani je generalna direkcija davkov odredila, da se ukine sedež srezke uprave finančne kontrole pri št. Lenartu v Slovenskih goricah, v Ptuj in Trebnjem. Sedež srezke uprave finančne kontrole v Logatcu se premesti v Gornji Logatec, sedež uprave v Dravogradu pa v Marenberg. Ukinejo se sedeži oddelkov finančne kontrole na Bledu, v Kočevski Reki, v Cerkljah pri Kranju, v Rajhenburgu, pri št. Andražu v Slovenskih goricah, pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah, v Gornji Lendavi, Zenocih, Gornji vasi, Mislinjah in pri Sv. Križu pri Litiji. Sedež oddelka finančne kontrole v Kalcah se premesti v Gornji Logatec. Oddelki ukinjenih srezkih uprav finančne kontrole se podrede takole: Oddelek Višnja gora v srezki upravi Ljubljana II., oddelek Mokronog, Trebnje in Žužemberk srezki upravi v Novem mestu, oddelek Ptuj, Ptujška gora in Sv. Andraž v Halozah srezki upravi v Mariboru, oddelek Ormož srezki upravi v Gornji Radgoni, oddelek pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah srezki upravi v Mariboru, oddelek Sladki vrh srezki upravi v št. Ilju v Slovenskih goricah, oddelek Sv. Križ nad Mariborom srezki upravi v Marenbergu, oddelek Radeče pri Zidanem mostu srezki upravi v Krškem in oddelek Slovenjgradec srezki upravi v Šoštanj.

Protesti proti poslovnemu davku. V vseh večjih krajih po celi državi prirejajo protestna zborovanja proti poslovnemu davku, zlasti pa proti nameri kleroradikalne vlade, da pretirani poslovni davek zastavi kot garancijo angleškemu bankirjem za dobo 60 let.

Prihodnje dni bodo sklicale protestna zborovanja gospodarske zbornice v Mostarju, Sarajev in Splitu. Toda klerikalci se za to nič ne zmenijo, če vse propade in vrag vzame, oni hočejo po pasje služiti radikalom in beograjski cincariji.

Okrožni agrarni urad v Ljubljani se je preselil iz svojih dosedanjih prostorov v Gosposki ulici 15 v palačo velikega župana na Blejweisovi cesti II. nadstropje, vhod iz Erjavčeve ceste.

Kastav se izloči iz ljubljanske oblasti. Parlamentarni odbor za proučevanje zakonskega predloga izločitve Kastva iz ljubljanske oblasti in priključitve k primorsko-krajiški oblasti je predlog soglasno sprejel in ga poslal predsedniku narodne skupščine, da ga dene na eni prihodnjih sej na dnevni red.

Redni občni zbor Konjerejskega društva za ljubljansko oblast se vrši dne 23. maja t. l. ob 11. uri dopoldne v dvorani Kmetijske družbe v Ljubljani na Turjaškem trgu.

Delovna vlada. »Slovenec« večkrat bobna, kako silno delovna je Vukičevićeva vlada in koliko novih koristnih zakonov ima v delu. »Slovenec« pa vsega še pove ne. Nikoli še ni omenil, da se izdeluje novi interkonfesionalni zakon, ki bo posebno važen za SLS. Člen 28. tega zakona se v načrtu glasi tako-le: »Verskega služabnika (duhovna), ki bi v cerkvi ali na kakšnem drugem za verske sestanke določenem mestu ali v napisanih ali tiskanih proizvodih verskega značaja ali drugače pri vršenju svoje službene dolžnosti hvalil ali grajal kakšno politično stranko in jo priporočal ali poizkušal ljudi od nje odvrniti, bo kaznovalo redno sodišče, ako ne

bo še kaj bolj kaznjivega storil, z zaporom šestih mesecev, in ako bo zahtevala državna oblast, se mu bo odvzela duhovska služba.« Ta načrt zakona so že razglasili srbski listi in pride v kratkem pred ministrski svet. Kaj bo storil dr. Korošec? Udal se bo, kakor po navadi, češ, naj le zapirajo in odstavljajo škofo in duhovne, saj nas ministrov ne bodo, ker smo nad zakoni.

Prepolje. Umrl je v Prepoljah v najlepši moški dobi kmet Alojzij Stumberger, star komaj 36 let. Naj v miru počiva! Preostalim naše sožalje!

Mala Nedelja. Kmetijska podružnica bo de imela v nedeljo, dne 13. maja 1928, po rani sv. maši svoj občni zbor v dvorani »Društvenega doma«. Ob tej priliki bo praznovala dvajsetletnico svojega obstoja. Govorili bodo oblastni kmetijski referent g. inž. Josip Zidanšek in drugi. Pričakuje se obilna udeležba sosedov kakor domačinov.

Denar naložite

najboljše in najvarnejše
pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM V LJUBLJANI

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Tavčarjeva (Sodna) ulica števil. 1.

Obrestuje vloge na knjižice in tekoči račun brez odpovedi po 6%, proti šesttedenski odpovedi po 7% in proti trimesečni odpovedi po 8%.

Stanje vlog Din 18.000.000.—

Jamstvo za vse vloge presega večkratno vrednost vlog.

PODLISTEK

V odvisnosti od gospode.

Povest.

Napisal Franc Tovornik, kmet.

(Nadaljevanje.)

Lukač, ki je prej vedno vohunil za samostan, je bil zdaj dober zaveznik Gašperja in Pavleta. Dosti mu sicer ni bilo zaupati, zato so mu previdno naložili glavno vlogo pri celi zaroti, ako bi potem hotel koga izdati, da bi sebe najprej potegnil v prepad.

Ko so mimili vsi »trije božiči«, kakor so naši dedje imenovali tri praznike: Božič, Novo leto in sv. Tri kralje, so pričeli resno pripravljati za poroko.

V samostanu so napravili prepis, da prevzameta, ko bosta poročena, vsa bremena in služnosti, katera so združena s posestvom, Julčka in Pavle na svoja mlada ramena. Seveda sta pri tej priliki prejela celo kopo lepih naukov o pokorščini, zvestobi, dolžnem spoštovanju in o vseh takih rečeh, katere so pogodbo in v korist gospodov, ki radi božje darove uživajo, pridelati jih pa mora kmet, ki bo vrhu tega še pogubljen, ako si le upa misliti drugače, kot prija lepo okroglastim gospodom.

V štirinajstih dneh je bila poroka. Da so že takrat ljudje radi obirali z jezikom mlade pare, si lahko mislimo, ker smo to navado tudi mi podedovali. Koliko obrekovanja od nevoščljivih tovarišic je bila deležna nevesta, to ve samo — Bog. Kako malo sreče so ji privoščile tiste pozabljene reve, katere niso imele upanja, da jih vzljubi duša in srce zallega fanta.

Pa ni bil Pavle nasproti tem nič na boljšem. Za Julčko je žareče pogledovalo marsikatero oko postavnih in petičnih mladeničev, kateri so se jezili, da dobi Goršekovo skoro najlepše dekle v obširni okolici.

»Saj se bo še stokrat kesala! Nič prida človeka ne bo dobila. Neverneža! Saj ga v samostanu gospodje mrzijo, ko gada. Gospodje že vedo, zakaj,« so rekli eni.

»Tako pametno dekle, pa se na takega obesi,« so govorili drugi.

Najbolj so vse napake in napakice znajdlji tisti, kateri so jih sami imeli največ.

Kako se je vršila gostija, ne bom popisaval. Kdor je radoveden za šege in navade, lahko izve od starih ljudi, ker to, kar še danes najstarejši ljudje pomnijo, se je zdržavalo iz roda v rod, z malimi izpremembami več stoletij.

Mlajši svet pa ne mara več za to, kar je bilo. Vse hoče biti moderno; in je pozdravljati to, da ljudje hitijo za napredkom tam, kjer to kaj donese, k boljšemu žitju in bitju naroda. Kjer pa moderniziranje nima tega namena, je škoda, da se pozablja vse, kar diši po ostalini iz davnih dni. Ako bi kmečki narod v temnih dneh srednjeveškega suženjstva ne ohranjal tako zvesto svojih običajev, v katerih se zrcali pristnost slovanske duše, ki je izoblikovana v vseh narodih in plemenih, katerih zibelka so bile ruske planjave, bi danes slovenskega naroda ne bilo!

In mora se človeku smešno videti, kadar kak politikar, pa naj si bo vodilni ali lokalni, trdi, da samo on ohranja narod. Ali drugi, ki ohranja vero!

Slovenski kmet je vzdržal, dasi je bil nezaveden, svoj materni jezik in ohranil vero svojih očetov v časih, ki so bili veliko bolj nevarni, kakor so današnji.

* * *

Predaleč nas je zapeljalo razmišljanje. Vrnimo se k našim znancem. Ravno stojijo svatje v samostanski cerkvi Jurkloster. Dobra je natlačena. Radovednih gledalcev ne manjka. Vsak pazno posluša, kako bosta izgovorila ženin in nevesta usodepolni »da«. Tukaj je šlo vse po sreči. Pavle je izgovoril glasno. Julčka malo manj, pa vendar še toliko, da hudomušni ljudje niso mogli reči, da je samo prikimala.

Po cerkvenem opraviu sta šla po starem običaju ženin in nevesta v samostan se poklonit kot nova podložnika zemljišča in vplačala navadno vsoto 30 fenigov, eno kokoš, 50 jajc in funt masla za umeščenje (štiftung).

Prior jima je prijazno želel srečo in blagoslov v zakonu. Poudarjal je, naj otroke, ako jima jih Bog dá, lepo odgojita, posebno prvenca moškega spola, ki bo nekdanj zopet dedič — če bo pameten in poslušen svojim zemljiškim gospodom — na posestvu, kate-rega dobita zdaj v fevd Pavle in Julčka kot mož in žena.

Napeto sta poslušala ta dva. Ko je omenil prior »prvenca«, je občutil Pavle, kako lokavo je ošinil oskrbnik s pogledom obadva. Dasi je na vse bil pripravljen, ga je vendar zabolelo, ko je videl pred seboj ljudi, ki posegajo v svoji nemoralni objestnosti in svojem nepoštenju tako globoko v življenje svojih poštenih, preveč poštenih, podložnih, da jim oskrunjajo na tako podel način družinsko življenje, ne da bi se mogli braniti. — Da brani! Bi se lahko, ko ne bi bilo toliko petoliznikov in še izdajalcev vmes.

Končno je naročil prior, naj pride nevesta zvečer v samostan, kakor je bila starodavna navada. Julčka se je kar stresla od srda in postala čisto bleda, ko so šli iz samostana. Izpremembo sta opazila tudi prior in oskrbnik.

(Dalje prihodnjič.)

Iz Vel. Lašč. Našemu odličnemu pristašu Francetu Lundru, po domače Skončaku, iz Dol. Podpoljan sta se rodila dne 28. aprila t. l. dvojčka: fant in dekle. — Na prirastku mu iskreno častitamo.

Tomišelj pod Krimom. V nedeljo 13. maja popoldne se vrši v Tomišlju velika veselica kmetijske podružnice v korist nabave poljedelskih strojev. Vabljeni ste vsi bližnji in daljnji tovariši, da se naše veselice v največjem številu udeležite, ker je preskrbljeno za dobro jedajo in pijačo. Za mladino smo preskrbeli novo harmoniko. Vsi torej v nedeljo v Tomišelj k Peršinu!

Izseljeniški nadzornik v Ljubljani gosp. F. Fink vrši svoje posle do nadaljnjega na Bleiweisovi cesti št. 22, II. nadstr., soba 15.

Izseljevanje v Kanado je za letos skoro dovršeno. Zaradi neznatnih telesnih hib je bilo mnogo vrnjenih iz Pariza, Antwerpna, Cherbourga ali Hamburga. Vsi ti vračanci imajo pravico do povračila cele vplačane vozarine. Ako bi se katero parobrodno podjetje branilo vrniti celotno vozarino, intervenira na zahtevo izseljeniški nadzornik v Ljubljani. Nadalje se opozarja prizadete na določilo tar. post. 55. zakona o taksah in pristojbinah, ki se glasi, da se osebam, katerim inozemske oblasti in predstavniki zabranijo nadaljnje potovanje ali vstop v njih državo, kakor tudi osebam, ki se v 10 mesecih vrnejo nazaj v našo kraljevino, povrne vplačano takso, 250 Din, po odbitku redne takse 10 Din. Onim, ki prostovoljno opuste potovanje, se taksa ne vrača. Tozadevne prošnje je, sklicevaje se na navedeno tarifno postavko in na člen 72. taksnega in pristojbinskega pravilnika, vsaj 90 dni po vrnitvi v domovino, vložiti na onem srezkem poglavarstvu, katero je izdalo potni list. V prošnji je navesti, zakaj se izselitev ni vršila in je isti priložiti potni list. V spornih slučajih daje potrebna pojasnila izseljeniški nadzornik F. Fink v Ljubljani.

Smrt ameriških Slovencev. Dne 2. aprila je umrl Anton Slak, doma iz Mirne peči na Dolenjskem. Zapušča ženo in pet otrok. — Franciška Krošel, doma iz Sromelj pri Brežicah je umrla 22. marca 1928.

Nabori v ljubljanskem vojnem okrogu. V območju komande ljubljanskega vojnega okruha se vrše letošnji nabori kakor sledi: V Novem mestu: 14., 15., 16., 17. in 18. maja. V Trebnjem: 19. maja. V Žužemberku: 21. in 22. maja. V Kočevju: 23., 24., 25. in 26. maja. V Sodražici: 29. in 30. maja. V Velikih Laščah: 31. maja in 1. junija. V Ložu: 2. in 4. junija. V Logatcu: 8., 9. in 11. junija. Na Vrhniki: 12. in 13. junija. V Lukovici: 15. in 16. junija. V Kamniku: 18., 19., 20., 21., 22. in 23. junija. V Kranju: 25., 26., 27., 28., 29. in 30. junija. Na Jesenicah: 2., 3. in 4. julija. V Radovljici: 5., 6. in 7. julija. V Škofji Loki: 9., 10., 11. in 12. julija. V Ljubljani za mestni magistrat: 13., 14., 16., 17. in 18. julija. V Ljubljani za okolico: 19., 20., 21., 23., 24., 25., 26. in 27. julija, izvzemši one, ki pridejo na Vrhniko.

Zveza slovenskih vojakov iz svetovne vojne v Ljubljani priredi letos na dan Vnebohoda Gospodovega, 17. maja, veliko romanje vseh bivših vojakov iz svetovne vojne, vseh invalidov, vseh sorodnikov padlih vojakov v prelepo Savinsko dolino v Petrovče pri Celju. V Petrovčah se ta dan vrši žalna slavnost za vse padle vojake Lavantinske škofije, maša zadušnica, pridiga č. g. vojnega kurata Bonača, govori raznih govornikov, med drugimi predsednika ZSV g. majorja Colariča, veliko pokrajinsko zborovanje ter občni zbor Zveze slovenskih vojakov iz svetovne vojne. Ministrstvo železnice je dovolilo polovično vožnjo do Petrovč in nazaj. Vsi udeleženci kupijo tam, kjer stopijo na vlak, cel listek, ga dajo žigosati z mokrim žigom ter listek v Petrovčah ne smejo oddati, temveč velja ta listek za brezplačno vožnjo nazaj. V Petrovčah pa dobijo

potrdilo, da so se slavnosti res udeležili. Pravico do polovične vožnje imajo vsi ljudje brez razlike spola, kateri se bodo slavnosti dne 17. maja v prelepi Savinski dolini pri Marijini cerkvi v Petrovčah udeležili. — Zveza slovenskih vojakov iz svetovne vojne v Ljubljani.

Veliko veselico na Taboru pri Ponovi vasi priredi v nedeljo dne 13. maja tamošnje Društvo za ureditev podzemskih jam. Veselica se bo vršila v bližnjem senčnatem gozdu v neposredni bližini Županove jame. Na sporedu bo poleg godbe na pihala, strelišče, turška kavarna, šaljiva pošta, petje in kar je najvažnejše, pekli bodo janca na ražnju. Kdor se želi ta dan pošteno zabavati in si ogledati prirodno krasoto jame, naj ne zamudi te lepe prilike. Pri vseh vlakih na postaji Grosuplje, bodo vozovi po nizki ceni na razpolago.

Težka železniška nesreča v Vojvodini. Na postaji Čoka v Vojvodini se je pretekli teden dogodila težka železniška nesreča. Pri premikanju vlakov se je prevrnil osebni vagon. Ljudje so hoteli poskakati iz njega, toda vagon se je prevrnil nanje in 4 potnike popolnoma zmečkal, a okrog 20 težko ranil.

Ze zopet samomor. V predzadnji številki »Kmet. listac« z dne 17. aprila je napisal nek naš tovariš članek o oblastni skupščini in njih poslancih, kako zidajo in popravljajo ceste, mostove, regulirajo reke in potoke itd. Največjo skrb pa imajo, da nam sezidajo umobolnico. Tega pa ta slavna gospoda ne pove, da delajo s tistim denarjem, ki ga iztiskavajo potom davkov iz naših žepov. Pisal je tudi, da se zaradi takega izmozgavanja dogajajo samomori, tatvine goljufije itd. Zato vprašamo SLS, kako pa je zastopala tistega nekdanj premožnega kmeta tam na Ščavnici pri Sv. Ani na Krembergu, ki se je zastrupil iz obupa dne 25. aprila ravno, ko so prišli gg. rubežniki in velika množica ljudstva, da bi pokupili potom licitacije njegovo premoženje. Je pač žalostni slučaj. Pa kaj je to mari gospodi, da imajo oni vsega dovolj, kmet pa naj pogine kakorkoli hoče, ali se zastrupi, obesi ali ustrelji zaradi strašne bede in izmozgavanja, kaj je to mari gospodi. Zato pa izpreglejte vsi kmetje in delavci ter obrnite hrbet ti gospodi in se pridružite naši kmetijski stranki, kajti edino tu bo rešitev.

Potres v Carigradu. V sredo 2. t. m. so občutili silno močan potres v Carigradu in okolici, katerega je spremljalo votlo bobnenje pod zemljo. Vse hiše so razpokane.

Dragocena najdba. V mestu Zoeldhalom so pretekli četrtek pokopavali umrlega poslanca Bela Količka. Ko so grobari kopali grobnico, so v globčini enega metra našli na kip, ki je predstavljal deklico z levom v naravni velikosti. Ugotovili so, da je kip iz čistega zlata in težak več sto kilogramov. Kip je krasno delo prastare umetnosti in izvira iz 17. stoletja pred Kristusom. Kip so prenesli v muzej v Budimpešto.

Afganistanski kralj v Moskvi. Afganistanski kralj Amanula je v letošnjem letu obiskal vse evropske prestolice. Te dni je prispel s kraljico v Moskvo, kjer so ga z največjimi častmi sprejeli. Sprejema se je udeležila cela sovjetska vlada, v zraku je krožila eskadrila aeroplanov, a po ulicah je na tisoče delavcev tvorilo špalir visokemu kronanemu gostu. V carskih dvoranah Kremlja je bila prirejena razkošna gostija. Kralj Amanula je izjavil, da je bil ruski sovjetski sprejem najboljši. Boljševiki dobro razumejo svoj posel zunanje politike.

Osoljena Donava. Pretekli teden so v Lincu razkladali z ladje 40 vagonov soli na ob obrežju zgrajen lesen oder. Ko je bila vsa sol raztovorjena, se je oder udal, porušil in vsa sol je zgrmela v Donavo. Od 40 vagonov soli so jo rešili le 3000 kg.

Listnica uredništva: Dopis iz Braslovč dospel prekasno. — Brezovica: Objavimo prihodnjič.

NARODNI GOSPODAR

Tržne cene.

Cene so v dinarjih.

Zitni in drugi pridelki:			
pšenica	1 q	395	do 400
rž	1 q	365	do 380
ječmen	1 q	360	do 370
ovos	1 q	305	do 335
proso	1 q	260	do 300
koruza (nova, sušena)	1 q	305	do 315
ajda	1 q	280	do 290
fižol, ribničan	1 q	450	do 500
fižol, prepelničar	1 q	525	do —
krompir	1 q	125	do 150
Seno in slama:			
sladko seno	1 q	100	do —
kislo seno	1 q	60	do 90
slama	1 q	50	do 55
Goveja živina:			
voli I.	žive teže 1 kg	9	do —
voli II.	žive teže 1 kg	7	do 8
voli III.	žive teže 1 kg	7	do 10
teleta	žive teže 1 kg	12	do 14
Prasiči:			
6-8 tednov stari	komad	200	do 300
3-4 mesece stari	komad	350	do 420
5-7 mesecev stari	komad	450	do 500
debeli	žive teže 1 kg	10	do 12
debeli	mrtve teže 1 kg	15	do 16
Perutnina:			
piščanec	komad	20	do 22
kokoš	komad	25	do 40
Mleko, maslo, sir, jajca:			
mleko	1 lit.	2	do 3
smetana	1 lit.	10	do 14
čajno maslo	1 kg	40	do 55
sturovo maslo	1 kg	40	do 44
bohinjaški sir	1 kg	28	do 32
siroček	1 kg	8	do 10
jajce	komad	1	do 1
Kurivo:			
trda drva	1 m ³	150	do —
mehka drva	1 m ³	60	do 75

Poljedelska razstava v Pragi.

(Od 15. maja do 21. maja 1928.)

Poljedelska razstava češkoslovaške republike, ki je centralna poljedelska organizacija v Češkoslovaški, organizira od 15. maja do 21. maja t. l. VIII. poljedelsko razstavo v Pragi. Ta razstava bode letos obsegala poleg glavnih panog poljedelske produkcije tudi številne specijelne ekspozicije, katere bodo sigurno zbudile veliko pozornost tudi v inostranstvu. Na prvem mestu je ekspozicija »valorizacije zemlje«, ki predočuje razvoj agrikulturne tehnike v CSR in obsega površino 3000 m², kar najbolje dokazuje njeno važnost in veličino. Druga specijelna ekspozicija bode razstava gospodinjstva. Tudi ta zasluži pozornost zainteresiranih krogov, posebno z ozirom na to, da je na veliki mednarodni razstavi gospodinjstva v Rimu v novembru 1927 bila podeljena edina zlata kolajna in to ekspoziciji CSR.

Na poljedelski razstavi v Pragi bode organizirana tudi posebna ekspozicija »Poljedelskega šolstva v CSR«, kjer je kakor je znano — nivo tega šolstva posebno visoko. Ta ekspozicija bode predočila vsestranski pregled razvoja in perfekcioniranja, katerega so bila dosežena tekom zadnjih 10 let ter veliko napredovanje, katero beleži poljedelsko šolstvo v CSR.

Jubilejno obeležje — ker je letos desetletje samostojnosti češkoslovaške republike, ki bode proslavljeno posebno v času razstave — bode imela tudi ekspozicija »rastlinske produkcije«. Omenjamo dalje ekspozicijo perutnine, potem gojitve vse ostale drobnine, v kateri panogi zavzema CSR prvo mesto med ostalimi državami v Evropi. Reja prešičev, ovac in koz bode predmet druge ekspozicije, v kateri bodo zastopane vse v poštev prihajajoče češkoslovaške oblasti. To ekspozicijo organizira ministrstvo za poljedelstvo. Za ekspozicijo je bilo instalirano 150 akvarijev, tako da bode s tem omogočen najpopolnejši pregled te kulture v CSR in vseh modernih pripomočkov znanstvene gojitve v tej panogi. Končno bode obsegala letošnja poljedelska razstava v Pragi lepo ekspozicijo sylvikulture, ki bode priložena na splošno cynološko ekspozicijo.

V kolikor se tiče obsega in udeležbe zajemnikov bode letošnja poljedelska razstava v Pragi prekosila vse druge dosedaj prirejene ekspozicije te vrste. Posebno je povdariti, da poseti ob priliki razstave Prago preko 300.000 poljedelcev, kateri se udeležijo kongresa agrarne stranke, najjačije politične stranke v Češkoslovaški. Tudi dvajset tujih držav bode poslalo na ta kongres svoje delegate. Med drugim bodo ob tej priliki prirejene velike proslave, kakor polaganje temeljnega kamna za spomenik ustanovitelja slavne češke kraljevske dinastije Přemyslovcev »Přemysla orača« v praškem gradu ter razne druge proslave, katere so v zvezi s proslavo 10-letnega jubileja republike.

Radi olajšanja poseta interesentom iz drugih držav bodo vsi češkoslovaški zastopniški uradi v tujini

PRAGI HOČETE BITI ZDRAVI IN DEBELI. KRMAO ŠTO MILTER VEDNO DOBRE VOLJE. PROSITTE GOSPODINJO. DR VAM VSAKO JED OSLROD 3
TEŽAKOVIM HRANILNIM IN ZDRAVLJNIM OLJEM!

brez katerega danes ni dobičkanosne živinoreje.

izdajali lastnikom razstavnih legitimacij brezplačne vizume in češkoslovaške železnice dajale popust 33 odstotkov. Legitimacije, kakor tudi vse potrebne informacije in navodila radevolje dostavi: Zemědělská jednota CSR, Praga—Florence.

Posetite toraj Jubilejno poljedelsko razstavo v Pragi od 15. do 21. maja tega leta. **Agric.**

Zveza gostilničarskih zadrug mariborske oblasti je imela v sredo, dne 25. aprila t. l. v Mariboru svojo širšo sejo, katere se je udeležilo 35 delegatov. Seji je predsedoval zvezni načelnik g. Oset. Zbornico TOI je zastopal zbornični tajnik g. Zagar, Udruženje hrvaških gostilničarjev pa tajnik g. Ostojčić. Iz poročila načelstva in tajništva, ki sta jih podala načelnik gosp. Oset in tajnik gosp. Komac, posnemamo intenzivno in uspešno delovanje zveze v zadevi oblastnih doklad, točilcev stoječim gostom, načrta novega pravilnika o gostilnah, osnutka novega trošarinskega zakona, reorganizacije bolniškega zavarovanja, delovanje v zbornici TOI itd. Gospod Ostojčić je poročal obširno o prizadevanjih zagrebškega Udruženja za odpravo kri-

vic, ki se godijo gostilničarjem iz prečanskih krajev. V ta namen je sklicalo zagrebško Udruženje za 3. maja t. l. protestni kongres. O prizadevanjih zbornice TOI v zaščito gostilničarskih interesov je poročal obširno zbornični tajnik g. Zagar. V obširno debato glede raznih krivic, ki se godijo prečanskim gostilničarjem, so posegali tudi gg. Berlić, Cajnko, Skof, Rozman, Rožanc, Perc, Bernardi in Slavinec, kateri so toplo priporočali čimvečjo udeležbo slovenskih gostilničarjev pripravljajočega se protestnega kongresa, ki se bo vršil 3. maja t. l. v Zagrebu, da izrazijo svojo nevoljo proti onim činiteljem, kateri nalagajo ravno prečanskim gostilničarjem tako neznosne dajatve.

Kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu ima za gospodarske praktikante le še par mest prostih, za večino mest so že vložene prošnje. Opozorjamo v poslednjem trenutku na ta prosta mesta in svetujemo, da oni, ki hočejo v ta tečaj in pozneje v šolo, nemudoma vložijo prošnjo pri ravnateljstvu šole. Nevarno je, da bodo nekateri prišli — prepozno. Rok poteče nepreklicno 5. maja t. l.

Znižanje cene tobačnemu ekstraktu, Ministrstvo

za kmetijstvo je doseglo, da je monopolska uprava znižala ceno tobačnemu ekstraktu v svrhu čimboljše- ga zatiranja rastlinskih škodljivcev. To velja do 31. decembra t. l. Tobačni ekstrakt se dobiva po ceni 5 Din za kg v originalnih pločevinastih posodah pri Tobačni tovarni v Ljubljani.

Mosetizh Jos. Uslužbenjski davek, po zakonu o neposrednih davkih z dne 8. februarja 1928. Priredil Josip. Mosetizh, finančni svetnik. V Ljubljani 1928. Strani 79 in tabele. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Cena Din 18.—, s poštnino Din 20.—. S prvim aprilom je stopil v veljavo novi Uslužbenjski davek, katerega plačevanje se bistveno razlikuje od dosedanjega načina obdačbe teh dohodkov. Finančni svetnik Jos. Mosetizh je izdal zdaj knjižico, ki obsega nove zakonske določbe, pravilnik in vse izvršilne predpise ter tolmačenje posameznih zakonskih določb. Na posameznih primerih, ki so v knjižici izvedeni, je pojasnjeno kako se izračunava novi davek. Knjigi so pridejene tudi tabele z davčnimi lestvicami ter obrazci za napoved davka. Knjiga bo gotovo dobrodošla vsem prizadetim krogom.

Garniture

za dve postelji in mizo 290, 420, 560 Din, klot-odeje 155, 220, 280 Din, kavne garniture 55, 74, 125 Din, madras zastori garnitura 90, 110, 130, 150 Din, Obrišali frotir 30, 40, 53 Din, Otoman odeje 350, 450, 1000 Din, preproge tekači 23, 37, 48 Din, lino- leum sobne preproge 285, 450, 540 Din, platno za rjuhe 25, 33, 37, cvilih za Zimnice 37, 40, 60 Din, češko perje higijenično čisto 40, 60, 85 Din, Zima 53, 56, 70 Din. Dobavijo se tudi gotove pernice in zglavniki. Prevzame se ureditev hotelov in zavodov. Blago samo v solidni kakovosti iz najboljših svetovnih tovarn. Zahtevajte takoj cenik z več 1000 slikami od volotrgovine

R. STERMECKI, Celje št. 63.

Naročila čez 500 Din poštnine prosto.

Fabiani & Jurjovec
Ljubljana, Stritarjeva ul. 5

Velika zaloga
SUKNENEGA BLAGA
za moške in ženske obleke. — Lepa izbira svilenih rut in šerp. — Krojači in šivilje, pišite po vzorce!

Neposredno iz Čile
je na Sušak dospela ladja s
čilskim solitrom.

Ker je uvozna carina ukinjena in prevozna tarifa znižana, se to

najboljše dušičnato gnojilo,
p. i pravno za vse ozimne in jare setve

prodaja danes po znižanih cenah pri teh-le tvrdkah:

Ljubljana: Kmetijska družba za Slovenijo, Gospodarska zveza.

Vrhnika: Kmetijska zadruga.

Hrastnik: Kemična tvornica.

Brežice: Skladišče Kmetijske družbe.

Celje: Tvrdka Wester.

Žalec: Hmeljarna in I. Krašovic, trgovina z umetnimi gnojili.

Maribor: Skladišče Kmetijske družbe, Meljska cesta 12.

Strokovne nasvete nudi:

Delegacija proizvajalcev čilskega solitra v Beogradu.

Vagonske dobave izvršuje:

Ivo Cerinić, Karlovac
(Hrvatsko).

Najboljši in najtrpežnejši
ŠIVALNI STROJI in KOLESA so:
„Gritzner“ in „Adler“
za dom, obrt in industrijo, v raznih opremsih. — Istotam švicarski pletilni stroji „Dubied“.
Pisalni stroji „Urania“.
Ugodni plačilni pogoji. Večletna garancija.

Tovarniška zaloga:
Josip Petelinc, Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

„ILOVAC“
Tvojnica glinastih strešnikov in opeke
FROHLICH & BICHLER
Karlovac.

Dnevna produkcija 100.000 komadov strešnikov in opeke. Proizvajanje vseh vrst opeke in strešnikov ter vseh glinastih predmetov. — Posebno se priporočajo falcovani in dvakrat falcovani strešniki v dovršeni obliki ter po zelo ugodnih cenah. Dobavijo se franko na vsako postajo. — Glavno zastopstvo za Slovenijo:
„Ekonom“, Ljubljana, Kolodvorska 7

KUPUJEMO zlato, srebro, platin in plačamo: 1 srebrno krono Din 3 60
2 srebrni kroni . Din 7 20
5 srebrnih kron . Din 18 --
prevzamemo tudi vse druge kovine in plačamo najbolje.
TOVARNA ZA LOČENJE DRAGIH KOVIN
Sp. Šiška, Sv. Jerneja cesta št. 5.

Vse orodje

za izvrševanje
KOLARSKÉ OBRTI

iz proste roke po zelo ugodni ceni na prodaj. — Več pove Jakob Povše, gostiln., Stara cerkev pri Kočevju.

POZOR!
Bralcem „Kmetijskega lista“ se priporoča pri nakupu pomladanskega in letnega najnovejšega blaga za ženske in moške obleke. Najboljše novosti svilnatih rut in šerp ter drugih potrebščin „Domače podjetje“ pri **„CESNIKU“** Ljubljana
Lingarjeva-Stritarjeva ulica
Poštena postrežba!

Vinogradnik iz Slov. goric

išče stalnega in poštenega odjemalca za lastno pridelanih 20 do 30 hl dobrega vina, katero je bilo ocenjeno na oblastni vinski razstavi v Ptujju dne 17. januarja 1928. — Vprašati na naslov: R. Kaučič, Juršinci pri Ptujju. — Poskusi in prevzame se na licu mesta.

Prometna banka d. d.

Ljubljana

Stritarjeva ulica št. 2

(vogal Pred Škofijo 1, nasproti magistrata)

Telefon št. 2149, 2968
Pošt. ček. rač. 13.853

Žiro-račun
pri Narodni banki

Nakup in prodaja valut in deviz. Sprejemanje vlog na tekoči račun in hranilne knjižice, vnovčevanje čekov in menic. Izdaja uverenj, garancijskih in kreditnih pisem, podeljevanje kreditov in izvrševanje vseh bančnih poslov po najkulantnejših pogojih.